

องค์ความรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมใหม่ของรัฐบาลลาว ในยุคจินตนาการใหม่ผ่านเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์*

KNOWLEDGE OF THE NEW SOCIETY AND CULTURE OF THE LAO GOVERNMENT IN A REIMAGINED ERA THROUGH PRINTED MATERIALS

วศิน ปัญญาวุฒระกุล

Wasin panyavuttrakul

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก ประเทศไทย

Faculty of Social Sciences, Naresuan University, Phitsanulok, Thailand

Corresponding author E-mail: ajtop_1@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยศึกษาด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ในเรื่องการสร้างสังคมลาวและวัฒนธรรมแบบใหม่ของรัฐบาล สปป.ลาว ภายหลังนโยบายจินตนาการใหม่ ซึ่งค่อนข้างมีแนวทางที่ทั้งสอดคล้องและขัดแย้งกับแนวทางเก่าที่พรรค และรัฐบาล สปป.ลาว ได้ดำเนินการในช่วงปี ค.ศ. 1975 - 1985 ที่ผ่านมา ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจจะสะท้อนให้เห็นถึง การสร้างคนสังคมนิยมใหม่ ในสังคมและวัฒนธรรมใหม่ของประเทศลาวที่อยู่ภายใต้แนวทางของความเป็นรัฐสังคมนิยมลาวที่แท้จริง และไม่ได้อยู่ภายใต้ร่มเงาของประเทศต้นแบบสังคมนิยมอย่างสหภาพโซเวียต หรือประเทศเพื่อนบ้านอย่างจีนและเวียดนาม แต่หากเป็นรัฐสังคมนิยมลาวที่วางอยู่บนพื้นฐานของบริบทสังคมลาวอย่างแท้จริง โดย ผู้วิจัยจะมองผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว และองค์กรแนวโฮม (แนวร่วม) อันเป็น กระบอกเสียงสำคัญในการสร้างสังคมและวัฒนธรรมใหม่ของรัฐบาล สปป.ลาว เช่น หนังสือพิมพ์ และเอกสารต่าง ๆ จากพรรคประชาชนปฏิวัติลาวและรัฐบาล สปป.ลาว สนับสนุนให้จัดทำและจัดพิมพ์เพื่อเป็นอีกหนึ่งแนวทาง สำคัญในการเผยแพร่แนวทางการสร้างสังคมลาวและวัฒนธรรมแบบใหม่จากภาครัฐไปสู่ภาคประชาชน ผล การศึกษาพบว่า การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมใหม่ของรัฐบาลลาวในยุคจินตนาการใหม่ผ่าน เอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ ในช่วงก่อนการประกาศใช้นโยบายจินตนาการใหม่นั้น จำแนกออกเป็น 2 ระยะด้วยกัน คือ ระยะที่ 1 เป็นช่วงก่อนปี ค.ศ. 1986 เป็นการสร้างชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ใน ยุคก่อนจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลลาว ระยะที่ 2 เป็นช่วงหลังปี ค.ศ. 1986 เป็นการสร้างชุดความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคหลังจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลลาว

คำสำคัญ: รัฐบาลลาว, เอกสารสื่อสิ่งพิมพ์, ยุคจินตนาการใหม่

Abstract

Research studies by historical method On the creation of a new Lao society and culture of the Lao PDR government after the New Imagination Policy Which is quite a guideline that is both consistent with and contradicts with the old guidelines that the Party and the Lao PDR government have implemented during the years 1975 - 1985, which may reflect the creation of people new socialism In the new society and culture of Laos under the guidance of the true Lao

* Received 15 August 2023; Revised 28 August 2023; Accepted 31 August 2023

socialist state And not under the shadow of a model socialist country like the Soviet Union. or neighboring countries like China and Vietnam But if it is a Lao socialist state based on the true Lao social context The researcher will look through various publications of the Lao People's Revolutionary Party. and the Home Front Organization (Alliance), which is an important mouthpiece in creating a new society and culture of the Lao PDR government, such as newspapers and various documents from the Lao People's Revolutionary Party and the Lao PDR government. It is another important way to disseminate the way to create a new Lao society and culture from the government to the people. The study found that Creation of knowledge about the new society and culture of the Lao government in a reimagined era through print media. Before the promulgation of the New Imagination Policy, it was divided into 2 phases: Phase 1 was before 1986, creating a set of knowledge related to the new cultural society of Lao PDR in the past. Re-imagining from Lao Government Publications Phase 2 is after 1986. It creates a set of knowledge relating to the new cultural society of Lao PDR in the post-reimagined era from Lao government publications.

Keywords: Lao government, print media, new imagined era

บทนำ

การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมใหม่ของรัฐบาลลาวในยุคจินตนาการใหม่นั้น มีสาเหตุมาจากความล้มเหลวทางการเมืองการปกครองของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวและรัฐบาล สปป.ลาว ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี ค.ศ. 1975 - 1985 ซึ่งรัฐบาล สปป.ลาว ในช่วงเวลานี้ได้พยายามสร้างชาติขึ้นมาใหม่ในหลายๆ ด้านตามที่พรรคประชาชนปฏิวัติลาวได้วางแนวทางเอาไว้ คือ การสร้างคนสังคมนิยมใหม่เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม อันสืบเนื่องจากการที่พรรคประชาชนปฏิวัติลาวได้รับชัยชนะในสงครามทางการเมืองที่ดำเนินมานานถึง 30 ปี (สุธิตา ตันเลิศ, 2558) ดังนั้นจึงส่งผลให้สภาพสังคมลาวในช่วง ค.ศ. 1975 - 1985 หรือก่อนช่วงการประกาศใช้นโยบายจินตนาการใหม่ของรัฐบาล สปป.ลาว มีความพยายามในการสร้างคนใหม่สังคมนิยม ภายใต้อำนาจการปกครองใหม่ที่เรียกว่า ระบอบสังคมนิยม ซึ่งได้นิยามคนลาวใหม่ โดยมุ่งเน้นในการให้ความสำคัญกับการสร้างสังคมวัฒนธรรมใหม่ในประเทศลาว โดยเหตุผลสำคัญของรัฐบาล สปป.ลาว ในการสร้างสังคมวัฒนธรรมใหม่นั้นเพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะสร้างความชอบธรรมทางการเมืองและกำหนดให้พรรคประชาชนปฏิวัติลาวเป็นศูนย์กลางของประเทศลาว หรือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แทนที่สถาบันพระมหากษัตริย์โดยมีประชาชนเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสรรค์ประเทศขึ้นมาใหม่ การที่รัฐบาล สปป.ลาว ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างสังคมและวัฒนธรรมของคนลาวใหม่นั้น เพื่อให้ประชาชนลาวในระบบสังคมนิยมนี้มีจิตใจรักชาติด้วยการปฏิบัติตามการนำพาของพรรค (สุรัช ศิริไกร, 2548)

โดยการสร้างสังคมและวัฒนธรรมใหม่นี้ ทางรัฐบาล สปป.ลาว ได้รณรงค์ผ่านทางสื่อสิ่งพิมพ์ของภาครัฐอยู่เป็นประจำ เพื่อนำเสนอแนวทางปฏิบัติและวิธีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อให้ประชาชนลาวเป็นคนใหม่ตามที่พรรคต้องการสร้าง เช่น คอลัมน์งานดีคนเด่น ซึ่งเป็นคอลัมน์ที่ได้นำเสนอเนื้อหาในเชิงยกย่องชมเชยให้เห็นถึงการปฏิบัติงานและการประกอบอาชีพของประชาชนลาวภายใต้การนำพาของพรรคและรัฐบาล สปป.ลาว หรือคอลัมน์ประเภทให้ความสำคัญกับองค์กรแนวร่วมใหม่ในสังคมลาว ได้แก่ คอลัมน์เวทีวัยหนุ่ม หรือเยาวชน คอลัมน์เวทีกรรมบาล หรือกรรมกร แรงงาน ซึ่งถือว่าเป็นชนชั้นหลักในระบอบสังคมนิยม, คอลัมน์เวทีแม่หญิง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการใส่ใจต่อความเท่าเทียมทางเพศและการให้ความสำคัญต่อผู้หญิงของรัฐบาล สปป.ลาว ที่ปรากฏอยู่ใน

หนังสือพิมพ์เสียงประชาชน หนังสือพิมพ์วัยหนุ่มลาว หนังสือพิมพ์แม่หญิงลาว เป็นต้น (ลำพอง คัญทะลีวัน, 2551) นอกจากคอลัมน์ดังกล่าวมาแล้วนั้น ยังคงมีคอลัมน์ย่อย ๆ ที่ทางพรรคและรัฐบาล สปป.ลาว ได้พยายามแทรกตัวเข้าไปจัดการและชี้นำกิจกรรมในชีวิตประจำวันของประชาชนในด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นเรื่องในพื้นที่ส่วนตัว เช่นในบ้านหรือระดับครัวเรือน และนอกบ้านหรือระดับสาธารณะ เช่น การแต่งกาย การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของพรรค หรือในงานศาสนา เช่น งานบุญ งานประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น (ณรงค์ศักดิ์ ชัยราช, 2551); (พิพัฒน์ กระแฉจันทร์, 2559)

จะเห็นได้ว่าการกำจั้ววัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ขัดแย้งต่อระบอบสังคมนิยมและวัฒนธรรมใหม่ของชาตินิยมลาวดังกล่าว และการส่งเสริมแนวทางการสร้างสังคมและวัฒนธรรมแบบใหม่ที่พรรคและรัฐบาล สปป.ลาว ได้กำหนดให้เป็นแนวทางปฏิบัติและพยายามส่งเสริมผลักดันดังกล่าวนี้ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือการสร้างคนใหม่ในแบบสังคมนิยม แต่การสร้างสังคมและวัฒนธรรมใหม่ของพรรคและรัฐบาล สปป.ลาว ในช่วงปี ค.ศ. 1975 - 1985 ก็ยังไม่อาจจะ เป็นเครื่องมือให้แก่พรรคและรัฐบาล สปป.ลาว ประสบความสำเร็จในการสร้างชาติได้อย่างราบรื่น โดยเหตุผลมาจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ ปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน (Martin Stuart Fox, 2556) ดังนั้น ในช่วงเวลานี้ทางรัฐบาลลาวจึงยังไม่มีแนวทางในการสร้างคนสังคมนิยมใหม่เพื่อพัฒนาประเทศที่มาจากพื้นฐานสภาพของสังคมลาวที่เป็นอยู่อย่างแท้จริง แต่เป็นเพียงการรับรูปแบบการสร้างคนสังคมนิยมใหม่จากประเทศเพื่อนสมาชิกในค่ายสังคมนิยมมาปรับใช้ในสังคมลาวจากความล้มเหลวดังกล่าวในแนวทางการบริหารและพัฒนาประเทศของพรรคและรัฐบาล สปป.ลาว รัฐจึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการพัฒนาประเทศในปี ค.ศ. 1986 หรือที่เรียกว่า “นโยบายจินตนาการใหม่” เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจในสังคมลาวจากระบบรวมศูนย์มาสู่ระบบกระจายอำนาจ และกำหนดราคาและการลงทุนตามกลไกตลาดโลก หรือการเริ่มเปิดรับทุนนิยมมากขึ้นนั่นเอง

การเปิดประเทศเชื่อมโยงลาวเข้าเป็นส่วนหนึ่งของโลกาภิวัตน์ท่ามกลางการไหลบ่าของแนวคิดทางสังคม การเมืองและกระแสวัฒนธรรมจากภายนอกที่ท้าทายต่ออำนาจและความมั่นคงของรัฐบาลสังคมนิยมลาว จึงส่งผลให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมใหม่อีกระลอกหนึ่ง เพื่อใช้สำนึกหรือวัฒนธรรมใหม่นี้ เป็นพื้นฐานในการสร้างความชอบธรรมทางการเมืองของรัฐบาล สปป.ลาว ที่ได้ดำเนินนโยบายภายหลังการประกาศใช้นโยบายจินตนาการใหม่ ซึ่งค่อนข้างขัดแย้งกับแนวทางเดิมที่ได้สร้างเอาไว้ในช่วงก่อนการประกาศใช้นโยบายจินตนาการใหม่ โดยสิ่งที่ปรากฏในการสร้างวัฒนธรรมใหม่ภายหลังปี ค.ศ. 1986 นี้ ได้แสดงให้เห็นถึงความผ่อนคลายความตึงเครียดทางการเมืองของพรรคและรัฐบาล สปป.ลาว ที่ยึดหลักการปฏิบัติตามแนวทางสังคมนิยมลงมาค่อนข้างมาก ซึ่งได้เริ่มสะท้อนให้เห็นถึงการที่พรรคและรัฐบาล สปป.ลาว ได้เริ่มสร้างระบอบโครงสร้างการเมืองในรูปแบบเฉพาะของสังคมลาวขึ้นมาได้แล้ว หลังจากที่ต้องอยู่ภายใต้ระบอบของสหภาพ โซเวียตและเวียตนามมาตลอด 10 กว่าปี โดยการเริ่มสร้างวัฒนธรรมใหม่ในช่วงยุคจินตนาการใหม่นี้ ได้เริ่มปรากฏออกมาในการรื้อฟื้นชาติแบบเดิมที่มุ่งเน้นการสร้างคนสังคมนิยมและการเชิดชูวีรชนปฏิวัติในฐานะสัญลักษณ์แห่งความเป็นชาติกลับมาอีกครั้ง ภายหลังจากที่รัฐบาล สปป.ลาวไม่อาจเป็นแหล่งอ้างอิงการผูกขาดการครองอำนาจรัฐที่ทรงพลัง รัฐบาลลาวจึงรื้อฟื้นการเชิดชูวีรชนชาติเพื่อปลุกเร้าสำนึกความเป็นชาติและผดุงไว้ซึ่งอำนาจของรัฐบาลสังคมนิยมลาว (Puttichot, A., 2014); (กิตติธรรม กิตติธรรมกุล, 2551)

ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ จึงได้พยายามศึกษาและชี้ให้เห็นถึงการสร้างสังคมลาวและวัฒนธรรมแบบใหม่ของรัฐบาล สปป.ลาว ภายหลังนโยบายจินตนาการใหม่ ซึ่งค่อนข้างมีแนวทางที่ทั้งสอดคล้องและขัดแย้งกับแนวทางเก่าที่พรรคและรัฐบาล สปป.ลาว ได้ดำเนินการในช่วงปี ค.ศ. 1975 - 1985 ที่ผ่านมา ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจจะสะท้อนให้เห็นถึงการสร้างคนสังคมนิยมใหม่ ในสังคมและวัฒนธรรมใหม่ของประเทศลาวที่อยู่ภายใต้แนวทางของความ เป็นรัฐสังคมนิยมลาวที่แท้จริง ซึ่งไม่ได้อยู่ในได้ระบอบของระบอบสังคมนิยมอย่างสหภาพโซเวียต (ปารีชาติ

ทองใบ, 2559) หรือประเทศเพื่อนบ้านอย่างจีนและเวียดนาม แต่หากเป็นรัฐสังคมนิยมลาวที่วางอยู่บนพื้นฐานของบริบทสังคมนิยมอย่างแท้จริง โดยผู้วิจัยจะมองผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว และองค์กรแนวโฮม (แนวร่วม) อันเป็นกระบอกเสียงสำคัญในการสร้างสังคมและวัฒนธรรมใหม่ของรัฐบาล สปป.ลาว เช่น หนังสือพิมพ์ และเอกสารต่าง ๆ จากพรรคประชาชนปฏิวัติลาวและรัฐบาล สปป.ลาว สนับสนุนให้จัดทำและจัดพิมพ์เพื่อเป็นอีกหนึ่งแนวทางสำคัญในการเผยแพร่แนวทางการสร้างสังคมนิยมและวัฒนธรรมแบบใหม่จากภาครัฐไปสู่ภาคประชาชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมนิยมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ รวมไปถึงศึกษานโยบายจินตนาการใหม่ของ สปป.ลาว ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติด้านสังคมและวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) และการสังเกตจากพื้นที่จริง โดยใช้การวิเคราะห์ตัวบทอย่างวิพากษ์วิจารณ์ (Textual analysis) ผ่านการพิจารณาถึงบริบททางประวัติศาสตร์และการเมืองของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวและรัฐบาล สปป.ลาว โดยมีจุดมุ่งหวังเพื่อที่เน้นความเข้าใจความสัมพันธ์ และบทบาททางสังคม อันเนื่องมาจากบริบททางสังคมที่ส่งผลต่อการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสังคมนิยมและวัฒนธรรมใหม่ของรัฐบาลลาวในยุคจินตนาการใหม่ผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ เพื่อสร้างสถานภาพและองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับสถานะบทบาทของประชาชนลาว โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เน้นการเก็บข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสังคมนิยมและวัฒนธรรมใหม่ของรัฐบาลลาวในยุคจินตนาการใหม่ผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ทั้งเอกสารโดยตรงจากสถานที่ทำการของภาครัฐ, หน่วยงานราชการในแขวงเวียงจันทน์ประเทศลาว, ร้านหนังสือ และเอกสารต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสังคมนิยมและวัฒนธรรมใหม่ของรัฐบาลลาวในยุคจินตนาการใหม่

เนื่องจากการศึกษาการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสังคมนิยมและวัฒนธรรมใหม่ของรัฐบาลลาวในยุคจินตนาการใหม่ จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากเอกสารที่เป็นผลงานรัฐบาล สปป.ลาว ในช่วงปี ค.ศ. 1986 - 2020 เพื่อเป็นข้อมูลให้สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองลาวในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ อันมีเหตุปัจจัยมาจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน โดยมองที่ความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน โดยผู้เขียนได้แบ่งเป็นประเด็นเพื่อจัดเข้าหมวดหมู่ในแต่ละช่วงเวลา ดังต่อไปนี้

1. การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสังคมนิยมและวัฒนธรรมใหม่ของรัฐบาลลาวในยุคก่อนจินตนาการใหม่ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1975-1986
2. การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสังคมนิยมและวัฒนธรรมใหม่ของรัฐบาลลาวในยุคจินตนาการใหม่ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1986 - 2000

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แล้วนำมาจัดหมวดหมู่ตามประเด็นศึกษา โดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสังคมนิยมและวัฒนธรรมใหม่ของรัฐบาลลาวในยุคจินตนาการใหม่ในแต่ละช่วงว่าเบื้องหลังนโยบาย บทบาท และรูปแบบกิจกรรมอยู่ในบริบทสังคมนิยมแบบไหน และมีผลต่อการดำเนินการของรัฐบาล สปป.ลาวอย่างไรในการการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสังคมนิยมและวัฒนธรรมใหม่ของรัฐบาลลาวในยุคจินตนาการใหม่ ตลอดจนการทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงความสัมพันธ์

ระหว่างประเทศ ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำเนินการปรับเปลี่ยน เพิ่มเติมและลดทอนในรูปแบบของแนวทาง หรือนโยบาย ของรัฐบาล สปป.ลาว อย่างไร เพื่อนำมาตีความ วิเคราะห์และวิพากษ์เพื่อนำเสนอข้อสรุปเชิงอุปนัย และนำเสนอรายงานแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมใหม่ของรัฐบาลลาวในยุคจินตนาการใหม่ผ่านเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ ในช่วงก่อนการประกาศใช้นโยบายจินตนาการใหม่นั้น ผู้เขียนได้จำแนกออกเป็น 2 ระยะด้วยกัน คือ ระยะที่ 1 เป็นช่วงก่อนปี ค.ศ. 1986 เป็นการสร้างชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคก่อนจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลลาว ระยะที่ 2 เป็นช่วงหลังปี ค.ศ. 1986 เป็นการสร้างชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคหลังจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลลาว

โดยในช่วงระยะที่ 1 เป็นช่วงก่อนปี ค.ศ. 1986 เป็นการสร้างชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคก่อนจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลลาว

ในช่วงนี้แสดงให้เห็นถึงชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคก่อนจินตนาการใหม่ของรัฐบาลลาว โดยผ่านหนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่ได้อธิบายชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคก่อนยุคจินตนาการใหม่อันเป็นส่วนสำคัญในการต่อยอดและพัฒนาขึ้นใหม่อีกครั้งในยุคของจินตนาการใหม่อันเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในประวัติศาสตร์สมัยใหม่ของ สปป.ลาว ที่ส่งผลในเชิงแผนนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล สปป.ลาว ต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนลาวมาจนถึงปัจจุบัน โดยผู้เขียนได้แบ่งชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคก่อนจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลลาว ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคก่อนจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลลาวด้านการเมือง
2. ชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคก่อนจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลลาวด้านสังคม และวัฒนธรรม
3. ชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคก่อนจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลลาวด้านเศรษฐกิจ
4. ชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคก่อนจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลลาวด้านการศึกษา

โดยชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ในด้านต่าง ๆ ในยุคก่อนจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลและพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ผ่านงานเขียนในทศวรรษแรกของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในลาว จึงเป็นเรื่องแนวนโยบายของพรรคและรัฐ รวมทั้งแนวคิดของผู้นำการปฏิวัติลาวที่กำลังมีบทบาทต่อสังคมลาวในขณะนั้นมาตีพิมพ์เผยแพร่ ด้วยเหตุนี้ผลงานของท่านไกสอน พมวิหาน และงานของเลนินแห่งสหภาพโซเวียตจึงได้แพร่หลายในลาว

อาจกล่าวได้ว่า ภายหลังจากสถาปนา สปป. ลาว ค.ศ. 1975 พรรคประชาชนปฏิวัติลาวและรัฐบาล สปป. ลาว ได้เน้นไปที่การก่อสร้างประเทศเป็นแบบสังคมนิยมในทุกด้าน ด้วยบริบททางการเมืองที่เปลี่ยนไปเช่นนี้ จึงมีผลทำให้ชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคก่อนจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวด้านต่าง ๆ ผ่านงานเขียนที่ปรากฏ ในลาวจึงเป็นงานเขียนเพื่อปลุกฝังลัทธิสังคมนิยม ทั้งนี้พรรคและรัฐได้นำผลงานของผู้นำการปฏิวัติทั้งผู้นำปฏิวัติในลาวและสหภาพโซเวียต โดยเฉพาะผลงานของ ท่านไกสอน พมวิหานและท่านเลนิน ออกมาเผยแพร่ในลาวเป็นจำนวนมาก ส่วนหนึ่งเพื่อเผยแพร่นโยบายและเพื่อทำ

ความเข้าใจในแนวคิดของลัทธิสังคมนิยม สำหรับงานเขียนประเภทชีวประวัติที่พบว่าเป็นช่วงระยะเริ่มต้นของการสถาปนา เป็นรัฐสังคมนิยมงานเขียนประเภทนี้ยังคงมีน้อย อันเนื่องมาจากเป็นช่วงระยะของการสร้างชาติตามแนวใหม่ อย่างไรก็ตามพรรคและรัฐบาลสปป. ลาว ก็ได้ให้ความสำคัญกับการยกย่องบุคคลและคณะบุคคลที่ช่วยเหลือพรรคและรัฐด้วยการสร้างนิยามความหมายใหม่ให้กับคำว่า “วีรชนแห่งชาติ” ขึ้นพร้อมกับการคงคำที่มีมาก่อนหน้านี้ (ของฝ่ายขบวนการปะเทดลาว) คือ “นักรบแข่งขันแห่งชาติ” หากแต่ความหมายและความสำคัญได้ถูกทอนลง โดยมีคำว่า “วีรชนแห่งชาติ” เข้ามามีความหมายและความสำคัญเหนือกว่า ส่วนงานตีพิมพ์เกี่ยวกับ “วีรชน” ที่มีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญ ในการเคลื่อนไหวทำการปฏิวัติได้เริ่มขึ้นแล้วในช่วงยุคต้นของการเข้าสู่รัฐสังคมนิยมนี้ หลังจากนั้นงานเขียนเกี่ยวกับผู้มีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวปฏิวัติจะมีจำนวนตีพิมพ์เผยแพร่ออกมาเป็นจำนวนมากในช่วงหลังปี ค.ศ. 1986 เป็นต้นมา

ระยะที่ 2 เป็นช่วงหลังปี ค.ศ. 1986 เป็นการสร้างชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมนิยมใหม่ของ สปป. ลาว ในยุคหลังจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลลาว

ในช่วงนี้แสดงให้เห็นถึงชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมนิยมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคหลังจินตนาการใหม่ของรัฐบาลลาว โดยผ่านหนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่ได้อธิบายชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมนิยมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคหลังจินตนาการใหม่อันเป็นส่วนสำคัญในการต่อยอดและพัฒนาขึ้นใหม่อีกครั้งในประวัติศาสตร์สมัยใหม่ของ สปป.ลาว ที่ส่งผลในเชิงแผนนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล สปป.ลาว ต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนลาวมาจนถึงปัจจุบัน โดยผู้เขียนได้แบ่งชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมนิยมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคก่อนจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลลาว ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมนิยมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคหลังจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลลาวด้านการเมือง
2. ชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมนิยมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคหลังจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลลาวด้านสังคม และวัฒนธรรม
3. ชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมนิยมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคหลังจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลลาวด้านเศรษฐกิจ
4. ชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมนิยมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคหลังจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลลาวด้านการศึกษา

โดยชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมนิยมใหม่ของ สปป.ลาว ในด้านต่าง ๆ ในยุคหลังจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลและพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ได้ให้ความสำคัญในด้านเศรษฐกิจที่มีความสอดคล้องกับระบบตลาดโลกมากขึ้น หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการยอมรับเศรษฐกิจระบบทุนนิยมมากขึ้น จึงส่งผลให้รูปแบบการส่งเสริมบทบาทเริ่มมีความหลากหลายมากขึ้นในด้านต่าง ๆ ที่มากกว่าการส่งเสริมบทบาทหญิงในด้านการเมือง สังคมวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ การศึกษา แต่ได้มีด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสุขภาพอนามัย และการยกระดับปรับปรุงโครงสร้างองค์กร ด้านกฎหมาย และความเปิดรับต่างชาติมากขึ้น พร้อมทั้งการดำเนินงานหรือวิธีการปฏิบัติที่มีความหลากหลายมากกว่าเดิม และสามารถแก้ไขได้ตรงปัญหาเฉพาะจุดมากขึ้น โดยเฉพาะในกรณีที่สังคมนิยมมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และชนเผ่า ซึ่งในช่วงก่อนหน้าการประกาศใช้นโยบายจินตนาการใหม่นี้ยังไม่ได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมในมิติของชาติพันธุ์หรือชนเผ่ามากนัก ซึ่งทางพรรคและรัฐบาล สปป.ลาว มองกลุ่มชาติพันธุ์หรือชนเผ่าต่าง ๆ ในประเทศลาวอย่างหยาบ ๆ ที่อยู่ในฐานะของการเป็นพลเมืองลาวเท่านั้น แต่ไม่ได้วิเคราะห์ให้ลึกซึ้งถึงทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคม กฎหมาย การศึกษา สุขภาพอนามัย ฯลฯ ที่พรรคและรัฐบาลรวมถึงตัวสหพันธ์แม่หญิงลาวที่จะต้องทำความเข้าใจในความแตกต่างเหล่านี้ เพื่อที่จะส่งเสริมบทบาทผู้หญิงลาวที่มีความแตกต่างในด้านของชาติพันธุ์ ภาษา วัฒนธรรม และพื้นที่ ได้อย่างตรงจุดและเพื่อการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

โดยในช่วงหลังการประกาศใช้นโยบายจินตนาการใหม่ในปี ค.ศ. 1986 นี้เอง จึงเป็นช่วงสำคัญของการเริ่มปรับเปลี่ยนแนวทางในการสร้างชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ในด้านต่าง ๆ ผ่านแนวร่วมของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวที่สำคัญอย่าง สมาคมวัยหนุ่มสาว สมาคมกรรมบาลลาว และสหพันธ์แม่หญิงลาว ให้มีความหลากหลาย ตรงจุด และมีประสิทธิภาพมากขึ้น อันเนื่องมาจากการประกาศใช้นโยบายจินตนาการใหม่ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวนั้น ทางพรรคและรัฐบาล สปป.ลาว ได้ให้สิทธิหรืออนุญาตให้แนวร่วมของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวสามารถเริ่มติดต่อกับองค์กรต่างประเทศ หรือองค์กรในระดับสากลมากขึ้นได้ด้วยตัวเอง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือกับองค์กรสากล โดยไม่ต้องรอรับคำสั่งหรือแนวทางจากพรรคและรัฐบาลโดยตรงเพียงอย่างเดียว เพื่อให้ทางแนวร่วมของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวสามารถค้นหาวิธีการและความร่วมมือจากภายนอกประเทศมาเป็นแรงเสริมที่สำคัญในการพัฒนาผู้หญิง ซึ่งเป็นสิ่งที่ทางพรรคและรัฐบาล สปป.ลาว ได้ขาดแคลนในช่วงที่ผ่านมา คือ ด้านเงินทุนและด้านบุคลากรในการส่งเสริมบทบาทผู้หญิงในด้านต่าง ๆ ตามแนวทางการพัฒนาประเทศของพรรคและรัฐบาลลาวที่วางไว้ซึ่งการขาดแคลนในด้านเงินทุนและด้านบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมบทบาทผู้หญิงชายเพื่อการพัฒนาประเทศเป็นปัจจัยสำคัญของสหพันธ์แม่หญิงลาวในการดำเนินการส่งเสริมบทบาทผู้หญิงลาวในช่วงก่อนปี ค.ศ. 1986 อย่างเห็นได้ชัดเจน

นโยบายรัฐบาล สปป.ลาวในการสร้างชุดความรู้ใหม่ผ่านแนวร่วมของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวส่งเสริม เช่น สหพันธ์แม่หญิงลาวในช่วงหลังการประกาศใช้นโยบายจินตนาการใหม่นั้น ได้เน้นไปที่ความสอดคล้องและต่อเนื่องทั้งในด้านของเวลาและเนื้อหาจากวาระการประชุมในครั้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาหลังนโยบายจินตนาการใหม่ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของสหพันธ์แม่หญิงลาวในการสนับสนุนบทบาทผู้หญิงและผลงานของสหพันธ์แม่หญิงลาวตามนโยบายของพรรคและรัฐบาลลาว พร้อมทั้งมติจากกองประชุมในระดับสากลที่แม่หญิงได้รับเข้ามาผสมผสานกับแนวทางของพรรคและรัฐบาล สปป.ลาว ให้มีความหลากหลายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

โดยในช่วงเวลาหลังการประกาศใช้นโยบายจินตนาการใหม่เป็นต้นมา คือ ปี ค.ศ. 1986 - 2010 การส่งเสริมบทบาทชาย - หญิง ได้แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าและการขยายตัวของแนวร่วมของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวอย่างชัดเจน และมีประสิทธิภาพในแนวทางการส่งเสริมบทบาทชาย - หญิง จากการผสมผสานแนวทางใน 2 ส่วนสำคัญ คือ ภายในประเทศหรือระดับชาติ (Nation) และภายนอกประเทศหรือระดับสากล (International) โดยผ่านการกรองจากมติของประชุมใหญ่ทั่วประเทศถึงความเห็นชอบหรือเห็นสมควรในการสร้างแนวทางการส่งเสริมและการพัฒนาในแผนการดำเนินงานเพื่อที่จะนำมติหรือแนวทางดังกล่าวมาสู่ประชาชนตามท้องถิ่น (Local) ต่าง ๆ ในทั่วประเทศ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลผู้เขียนสามารถแบ่งประเด็นศึกษาได้แก่

1. การศึกษานโยบายจินตนาการใหม่ของ สปป.ลาว ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติด้านสังคมและวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ผู้เขียนพบว่า ตลอดเวลาการปกครองของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ได้มีบทบาทต่าง ๆ ในการกำหนดความคิดต่าง ๆ โดยผ่านนโยบายและแนวทางขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ทุกยุค จึงส่งผลต่อการกำหนดแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมบทบาท ชาย-หญิงด้านต่าง ๆ ขององค์กรแนวร่วมต่าง ๆ ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวและรัฐบาล สปป.ลาว ในการกำหนดแนวทางในภารกิจหรือกิจกรรมในด้านสังคมและวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการยกระดับชีวิตของประชาชนตามแนวทางของสังคมนิยมใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานของ ญัฐชัย อ่าทอง ที่ผู้ถึงเรื่องการสร้างครอบครัววัฒนธรรมที่ดีนั้น ต้องนำปฏิบัติกันทั้งครอบครัว ไม่ใช่การปฏิบัติเฉพาะผู้หญิงฝ่ายเดียว ซึ่งนอกจากการเป็นเมียที่ดีแล้ว ก็ต้องมีสามีที่ดีอีกด้วย จึงจะเป็นการสร้างครอบครัววัฒนธรรมที่ดีตามแนวทางของพรรคและรัฐบาลลาว (ญัฐชัย อ่าทอง, 2563)

2. การศึกษาชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ ผู้เขียนพบว่าชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคก่อนจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวด้านต่าง ๆ ผ่านงานเขียนในทศวรรษแรกของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในลาว จึงเป็นเรื่องแนวนโยบายของพรรคและรัฐ รวมทั้งแนวคิดของผู้นำการปฏิวัติลาว ที่กำลังมีบทบาทต่อสังคมลาวในขณะนั้นมาตีพิมพ์เผยแพร่ ด้วยเหตุนี้ผลงานของโกสอน พมวิหาน และงานของ เลนินแห่งสหภาพโซเวียตจึงได้แพร่หลายในลาว

อาจกล่าวได้ว่าภายหลังสถาปนา สปป. ลาว ค.ศ. 1975 พรรคประชาชนปฏิวัติลาวและรัฐบาล สปป. ลาว ได้เน้นไปที่การสร้างประเทศประเทศเป็นแบบสังคมนิยมในทุกด้าน ด้วยบริบททางการเมืองที่เปลี่ยนไปเช่นนี้ จึงมีผลทำให้ชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคก่อนจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวด้านต่าง ๆ ผ่านงานเขียนที่ปรากฏในลาวจึงเป็นงานเขียนเพื่อปลูกฝังลัทธิสังคมนิยม ทั้งนี้พรรคและรัฐได้นำผลงานของผู้นำการปฏิวัติทั้งผู้นำปฏิวัติในลาวและสหภาพโซเวียต โดยเฉพาะผลงานของท่านโกสอน พมวิหานและท่านเลนิน ออกมาเผยแพร่ในลาวเป็นจำนวนมาก ส่วนหนึ่งเพื่อเผยแพร่นโยบายและเพื่อทำความเข้าใจในแนวคิดของลัทธิสังคมนิยม สำหรับงานเขียนประเภทชีวประวัติที่พบในในช่วงระยะเริ่มต้นของการสถาปนา เป็นรัฐสังคมนิยมงานเขียนประเภทนี้ยังคงมีน้อย อันเนื่องมาจากเป็นช่วงระยะของการสร้างชาติตามแนวใหม่ อย่างไรก็ตามพรรคและรัฐบาล สปป. ลาว ก็ได้ให้ความสำคัญกับการยกย่องบุคคลและคณะบุคคลที่ช่วยเหลือพรรคและรัฐด้วยการสร้างนิยามความหมายใหม่ให้กับคำว่า “วีรชนแห่งชาติ” ขึ้นพร้อมกับการคงคำที่มีมาก่อนหน้านี้ (ของฝ่ายขบวนการปะเทดลาว) คือ “นักรบแข่งขันแห่งชาติ” หากแต่ความหมายและความสำคัญได้ถูกทอนลง โดยมีคำว่า “วีรชนแห่งชาติ” เข้ามามีความหมายและความสำคัญเหนือกว่า ส่วนงานตีพิมพ์เกี่ยวกับ “วีรชน” ที่มีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญ ในการเคลื่อนไหวทำการปฏิวัติได้เริ่มขึ้นแล้วในช่วงยุคต้นของการเข้าสู่รัฐสังคมนิยมนี้ หลังจากนั้นงานเขียนเกี่ยวกับผู้มีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวปฏิวัติจะมีจำนวนตีพิมพ์เผยแพร่ออกมาเป็นจำนวนมากในช่วงหลังปี ค.ศ. 1986 เป็นต้นมา (ดาร์รัตน์ เมตตาริกานนท์, 2555); (กิติรัตน์ สีหพันธ์, 2549)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมใหม่ของรัฐบาลลาวในยุคจินตนาการใหม่ผ่านเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ ในช่วงก่อนการประกาศใช้นโยบายจินตนาการใหม่นั้น ผู้เขียนได้จำแนกออกเป็น 2 ระยะด้วยกัน คือ ระยะที่ 1 เป็นช่วงก่อนปี ค.ศ. 1986 เป็นการสร้างชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคก่อนจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลลาว ระยะที่ 2 เป็นช่วงหลังปี ค.ศ. 1986 เป็นการสร้างชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมใหม่ของ สปป.ลาว ในยุคหลังจินตนาการใหม่จากสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลลาว งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหวังเพื่อที่เน้นความเข้าใจความสัมพันธ์ และบทบาททางสังคม อันเนื่องมาจากบริบททางสังคมที่ส่งผลต่อการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมใหม่ของรัฐบาลลาวในยุคจินตนาการใหม่ผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ เพื่อสร้างสถานะภาพและองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับสถานะบทบาทของประชาชนลาว โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ ดังนั้นผู้วิจัยเสนอให้การวิจัยในครั้งต่อไปได้ ผ่านสื่อ อื่น ๆ เช่นภาพยนตร์และโทรทัศน์ และเสนอให้มีการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมใหม่ของรัฐบาลลาวในยุคจินตนาการใหม่ผ่านเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์หลังช่วงปี 1985

เอกสารอ้างอิง

กิตยุตม์ กิตติธรรสกุล. (2551). การสร้างสำนึกความเป็นชาติผ่านเพลงปฏิวัติลาวตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ถึงปัจจุบัน. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิภาคศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- กิติรัตน์ สีหพันธ์. (2549). การศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์นิพนธ์ลาวสมัยใหม่ (ค.ศ. 1975 - ปัจจุบัน). ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณรงค์ศักดิ์ ชัยราช. (2551). เพศภาวะและแรงงานอพยพหญิงชนบทในกลไกเศรษฐกิจใหม่ของลาว. เชียงใหม่: ศูนย์สตรีศึกษา.
- ณัฐชัย อ้าทอง. (2563). นโยบายรัฐบาล สปป.ลาวในการส่งเสริมบทบาทผู้หญิงผ่านสหพันธ์แม่หญิงลาว. วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 21(1), 51-63.
- ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์. (2555). ประวัติศาสตร์ลาวหลายมิติ. กรุงเทพมหานคร: เมืองโบราณ.
- ปาริชาติ ทองใบ. (2559). พัฒนาการวรรณกรรมร่วมสมัยสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กรณีศึกษา: ดวงไซ หลวงพะสี. ใน การประชุมวิชาการ Life, power and ethnics เมื่อวันที่ 20-21 ส.ค. 58 ณ สถานอารยธรรมศึกษาโขง-สาละวิน. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิพัฒน์ กระจ่างจันทร์. (2559). พลังผู้หญิง แม่ เมีย และเทพสตรี: ความจริง และภาพแทน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- ลำพอง คัญทะเลวัน. (2551). ภาพตัวแทนผู้หญิงในนิตยสารของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ช่วงปี ค.ศ. 2002-2007. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสตรีศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุธิดา ตันเลิศ. (2558). ไกสอน พมวิหานกับการปฏิวัติลาว ระหว่างปี ค.ศ. 1955-1975. *Journal of Mekong Societies*, 11(1), 175-203.
- สุรชัย ศิริไกร. (2548). การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองลาว. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- Martin Stuart Fox. (2556). ประวัติศาสตร์ลาว (จิราภรณ์ วิญญูรัตน์, ผู้แปล). กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- Puttichot, A. (2014). Book Review: Niphonlueakfen 1-4. *Journal of Mekong Societies (JMS)*, 10(2), 239-251.